

KÜLÖNFÉLÉK

sokat illeti, mult évben már volt egy ilyen, mely kiállotta a legszigorúbb kritikát. A szőke Tisza magyar metropolis: Szeged, szives vendéglátással fogadta a magyar iparművészetet. S hogy e vendégszereplés föltétlenül hagyott nyomot maga után, — az kétségtelen. Nos, e lelkes magyar város: Szeged példáját vegye fontolóvá a többi is, s alkalomadtán kövesse. E példakövetés kulturális ügy, s ezért könnyelműség egyszerűen napirendre térni fölötte. Szóval: keljen vándorútra az iparművészet. Vegye úti programjába a vidéki városokat, s szálljon meg ott, hol megértik s szivesen fogadják. Vándorútjának aztán meglesz az eredménye: eloszlik az ízléstelenség, az alacsony nivó, sívár, művészietlen portéka.

Együttal itt megemlékezünk olyan dologról, mely a kiállításokkal kapcsolatos. T. i. külföldön nemcsak a nemzetközi, de a helybeli kiállításokon is szokásos, hogy egyes tehetősebb, vagyonosabb emberek megrendeléseket tesznek a műiparosoknál s azt kiállítják. Így érdekesebbnél-érdekesebb interieuröket láthat a közönség. Ebből első sorban haszná van magának a megrendelőnek is, mert kiállításra kerülve a tulajdona, sokkal több figyelemmel s szeretettel készült munkát kap. Másrészt a műiparos minden kockázat nélkül mutatkozhatik be a kiállításon. Nem kell félnie, hogy munkája akad-e gazdára vagy sem? Sokkal inkább megvalósíthat érdekes művészi ideákat, mert nem lebeg előtte a nagyközönség átlag ízlése s átlagtetszése, hanem egyes-egyedül a megrendelőé. Jó volna ha e példának követői s megvalósítói támadnának nálunk is. Mióta az Iparművészeti Társulat kiállításokat rendez, azóta minden kiállításon volt alkalmunk, több szobaberendezést látni. A mostani karácsonyi kiállításon szintén van több interieur, de a tér- és világossági problémák megoldása szempontjából ezek sem jelentenek újságot. Nem az egyes tárgyakat értjük, hanem magát az egész interieur. Csupa hálósobát látunk, meg ebédlőt, úgy hogy az az átlagos polgári lakásba beilljék. Újabb ötletek, interieur megoldások után hiába keresünk. Erről azonban sem a tervezők, sem az iparosok nem tehetnek. Nekik, ha a kiállításra készítenek valamit, arra kell igyekezniök, hogy azt ott el is adhassák. Nem kísérletezhetnek, hanem alkalmazkodniok kell a nagyközönséghez. A mai rossz gazdasági viszonyok mellett, nem

valósíthatnak meg nehezebb iparművészeti problémákat, csupán kockázatra.

Ezt változtatná meg az a szokás, melyet föntebb említettünk, s melynek követése haszonnal járna. Egyes megrendelők, kiknek pl. érdekesebb, eredeti, interieurre szükségük van, ne a kiállításon nézzenek utána, hanem lépjenek egyenesen összeköttetésbe valamelyik tehetséges törekvő tervezővel, illetve műiparossal. Azt pedig ne gondolja, hogy kiállításra került interieurjét talán hiúságnak számítanak föl. Nem kerülhet itt szóba más, csupán a magyar iparművészet érdeke, a tervelők művészi törekvéseinek s az iparosok dicsvágyának növelése. Ajánljuk hát mindazok figyelmébe, a kiket illet.

Donatello.

KÜLÖNFÉLÉK.

KITÜNTETÉS. A hivatalos lapnak f. évi november hó 25-diki száma a következő közleményt hozta: Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán *Györgyi Kálmán* székesfővárosi iparrajziskolai tanár és a magyar iparművészeti társulat vezértitkárának, ezen utóbbi minőségben szerzett érdemei elismerésül, *Ferencz József*-rendem lovagkeresztjét adományozom, továbbá megengedem, hogy *Horti Pál* székesfővárosi iparrajziskolai tanárnak, valamint *Róth Miksa* udvari üvegfestőnek, az iparművészet terén szerzett érdemeikért, elismerésem tudtul adassék.

Kelt Schönbrunnban, 1902. évi november hó 21-én

Ferencz József s. k.

Gróf Széchenyi Gyula s. k.

Örömmel fogadtuk a kitüntetéséről szóló hírt, mert megtisztelését látjuk benne hazai iparművészetünknek, a mely még csak most kezdi elfoglalni azt a pozíciót, a mely joggal megilleti.

Az a szoros viszony, a melyben *Györgyi Kálmán* lapunkkal áll, teljesen kizárja, hogy kitüntetéséhez megjegyzéseket fűzzünk.

Horti Pál fáradhatlan és sokoldalú munkásságát e lapok hasábjain gyakran méltányoltuk. Erőtéljes egyéniségével úgyszólván iskolát teremtett, s nincsen ága a hazai művészi iparnak, a melyre működése termékenyítőleg ne hatott volna. Jeles kvalitásait a külföldön is méltányolják s a legutóbbi torinói kiállításán kapott díszoklevél tétézte e téren elért számos sikerét.

Róth Miksa művészi iparosaink kiválóbbjai között is az első sorban áll. Egyaránt kitünő üvegfestészeti — mint mozaik munkáit a hazai iparművészet minden barátja jól ismeri. A mozaikot ő honosította meg, nem csekély áldozatok árán. E munkái a velencei világhírű Salviati mozaikjaival ma már mindenben vetekedhetnek. Olaszországban, a mozaikművészet klasszikus hazájában munkáinak tekintélyes csoportja osztatlan elismerésben részesült s ennek a jury, az aranyérem megszavazásával kifejezést is adott.

A királyi elismerés Hortira és Róthra annál inkább megtisztelő, mert tudtukkal ez az első eset, hogy a magyar iparművészet munkásainak, a királyi elismerés oly kiválóan megtisztelő formában jutott. Kivánjuk, hogy e kitüntetett férfiak a hazai iparművészet javára még sokáig folytassák hasznos munkálkodásukat.

Q SZÁZÉVES MAGYAR NEMZETI MÚZEUM. A legrégebbi nemzeti intézményeink egyike ülte az idén — november 25-én — századik születésnapját. Tudósok és politikusok lelkes ünneplésre gyűltek egybe ez alkalommal; csodájára annak, hogy ím' a kis magból, a mit 1802-ben Széchenyi Ferenc gróf elültetett, az 1902. évre mily hatalmas fája nőtt a magyar kulturának.

Eredetileg a cenki könyvtár a maga éremgyűjteményével képezte alapját a mai Nemzeti Múzeumnak, melyet a gróf nagylelkűen közcélra ajánlott fel, megtevével ezzel az első lépést a magyar nemzeti eszme újjászületése felé. Későbbi fejlődésében bővült a Múzeum, a magyarság szétszórt erőit itt gyűjtötték egybe s emléket emeltek és táplálékot nyújtottak ez által a történeti tudatnak, melyből a legtisztább hazafiság fakadt egy századon át. „Nagy s nemzeti érzéstől s eszményi lángolástól lobogó kornak árja hordozta a Múzeum hajóját. Az elmaradott nemzet majdnem minden téren

egy időben fogott a regenerálás nagy művéhez s minden tette kölcsönösen erősítette egymást. A régi dicsőség álma és vágya történetíróink könyveiben támadt fel újra s a nemzeti múlt ismeretének letéteményese a Múzeum volt.“

A Múzeum első korszakában a nemzet szívéhez nőtt, a századik évre azonban már szigorúbb tudományos feladatokra vállalkozott. A mint a titkon ápolta nemzeti vágyak szárnyra kaptak, megszűnik a Múzeum is gyűjtőhelye lenni a nemzeti érzést keltő dicső múlt emlékeinek s keblében a szaktudományosságot ápolja inkább. Majd pedig túlaradó bőségében rajokat bocsájt ki magából s a szakfelosztású tárai (könyvtár, kéziratár, levéltár, régiségtár, természetrajzi tár stb.) mellett önállóságra szüli az Iparművészeti, Technológiai, Néprajzi, Szépművészeti Múzeumokat. Így vált a nemzeti öntudat keltése mellett a nemzeti műveltség istápolójává.

Midőn e szép multat látjuk, örömmel gondolunk a jövőre is és minden igaz magyar ember lelke ünnepet érez. Az iparművészet is hálás szívvel emlékezhet csak meg a Nemzeti Múzeumról, a melynek — úgyszólván — létét is köszöni. Az első alapokat ott rakták le a művészi ipar munkásai számára, ne feledjük tehát azt, a ki egykor jöttevőnk volt.

Q KERESKEDELEMÜGYI MINISZTER 2000 koronás állami nagy díjának oklevelére még a múlt év folyamán pályázatot hirdetett a M. Iparművészeti Társulat, a melyen mint győztes, Hegedüs László rajza került ki. A pályadíjat nyert vázlat nyomán a művész elkészítette a végleges rajzot, a melyet a 271. oldalon közlünk.

Q ÁRTONFFY MÁRTON miniszter osztálytanácsos és iparoktatási főigazgató közszolgálatának harmincéves évfordulója alkalmából lélekemelő ünnepély volt december hó 8-án a székesfőváros közgyűlési termében. A díszülést dr. Matlekovits Sándor v. b. t. t. vezette s résztvett az ünnepelésben úgyszólván az egész ország. Mártonffy elévülhetlen érdemeket szerzett az iparosképzés körül, különösen pedig az iparosok rajztanításának ügyét karolta fel nagy lelkesedéssel s körültekintéssel, szervezvén Budapesten s az ország nagyobb vidéki városaiban rajztanítói kurzusokat, a melyeken több száz tanító képesítést szerzett a rajz tanítására. Ezért

A MAGYAR IPARMŰVÉSZELETI TÁRSULAT FOLYÓÉVI
KARÁCSONYKIÁLLÍTÁSÁN KIÁLLÍTOTT TÁRGYAI
ALAPJÁN

JELES MUNKÁJA ÉRT
**A KÉTEZER KORONÁS ÁLLAMI
NAGY DIJAT**
ADOMÁNYOZOM.

BUDAPEST, 19 _____ HÓ _____

KERESKEDELEMÜGYI M. KIR. MINISZTER,

A KERESKEDELEMÜGYI MINISZTER 2000 KORONÁRÓL SZÓLÓ
IPARMŰVÉSZETI ÁLLAMI NAGY DIJÁRÓL SZÓLÓ OKLEVEL.
HEGEDŰS LÁSZLÓ PÁLYADÍJJAL KITŰNTETETT RAJZA.
AZ EREDETI RAJZ NAGYSÁGA 33 × 48 cm.

PÁLYÁZATI ÜGYEK

a hazai iparművészet szempontjából is igaz rokonszenvvel láttuk a kiváló férfiú ünnepeltetését, mert iparművészetünk egészséges fejlődésének elengedhetlen feltétele az iparosok rajzbeli képzésének fokozása. Kívánjuk, hogy Mártonffy áldásos működését sok éven át lankadatlanul folytassa.

HELYREIGAZÍTÁS. Lapunk legutóbbi számának 239. oldalán az amerikai magyaroknak küldött zászlóról szóló ismertetésben, sajnos hiba csúszott, a mit ezennel helyreigazítani akarunk.

A zászlódísz felső végét díszítő Turul madarat ugyanis nem Fischer I. ötvös domborította ezüst lemezből, hanem a *Steiner Ármán és Ferenc* cs. és kir. udvari ércárúgyára (Budapest, VI. Ó-utca 6. sz.), a mely iparművészeti munkáival nemcsak itthon, de külföldön is több számottevő sikert ért el.

PÁLYÁZATI ÜGYEK.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT a kereskedelemügyi m. kir. minister úr ő Nagyméltóságától rendelkezésére bocsátott alaphól a következő pályázatot hirdet.

1. Terveztessék egy 5 méter széles, 6 méter hosszú és 3·8 méter magas polgári lakoszoba falának és mennyezetének *patronnal* (sablon) *festett* díszítése.

2. A pályaműnek a következő részekből kell állni.

- a) a fal mustrája.
- b) a friz,
- c) a mennyezet díszítése.

A *fali mustrát* és a *frizet* természetes nagyságban kell bemutatni és pedig mind-egyikből akkora részt, a melyből az egész tervet meg lehessen érteni, tehát legalább egy-egy patron nagyságának megfelelő részt.

A mennyezetnek terve a természetes nagyság — 1 : 10 — arányában készüljön, de e mellett még külön meg kell rajzolni *természetes* nagyságban a díszítésnek ismétlődő részleteit is.

3. Az alkalmazott színek (patronok) száma a tervezőtől függ.

4. Miután a társulat a pályázattal határozottan magyaros jellegű terveket akar

beszerezni, csakis teljesen eredeti és idegen befolyástól mentes pályaművek jöhetnek tekintetbe.

5. A pályadíjakat csak a jogos művészi igényeknek és a pályázat feltételeinek mindenben megfelelő pályaművek kaphatják. És pedig az első díj 450 (négy-százötven) korona, a második díj 250 korona. A mellett fentartja magának a társulat a jogot, hogy a pályaművek bármelyikét 200 koronáért megvásárolhassa.

6. A pályadíjjal jutalmazott s a megvásárolt pályaműnek korlátlan tulajdonjoga, beleértve a kizárólagos sokszorosítási jogot, a társulatot illeti meg.

7. A pályázatot a M. Iparművészeti Társulat végrehajtó bizottsága és állandó juryje együttes ülésen fogja eldönteni.

8. A pályázaton csakis magyar honpolgár vehet részt.

9. A pályázat 1903. évi február hó 3-án déli 12 órakor jár le. Ezen a határidőn túl beérkező pályamunkák nem vehetnek részt a pályázaton.

10. A pályaműveket a M. Iparművészeti Társulat titkári hivatalába (Üllői-út 33—37.) kell beküldeni.

11. Pályázni lehet névaláírással vagy jelíges levéllel.

12. Valamennyi pályamű legalább 8 napig kiállítandó az Orsz. Iparművészeti Múzeumba.

A Magyar Iparművészeti Társulat Elnöksége.

KÜLFÖLD.

BRINCKMANN-nak, a hamburgi múzeum ismeretes igazgatójának jubileumára tisztelői értékes ajándékkal kedveskedtek — a hamburgi múzeumnak. Ugyanis egy a német reneszánsz java idejéből való tölgyfaburkolatos és márványkandallós szobát szereztek meg és ezt alapítványképen a múzeumban helyezik el. A mi a dologban jellemző, az az, hogy Brinckmann a szobát a múzeum számára már régebb idő óta iparkodott megszerezni, de pénz hiánya folytán le kellett róla mondania. Kívánóságát tehát tisztelői most, jubileumán teljesítették.